

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií
Katedra veřejné a sociální politiky

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponenta
Autor práce: Pavel Mlej
Název práce: Problematika zakládání rodin v kontextu kvality života
Autor posudku: Mgr. Ondřej Kopečný

Bakalářská práce „*Problematika zakládání rodin v kontextu kvality života*“ je přehledně strukturována a napsána srozumitelným jazykem. Autor se bohužel nevyvaroval několika hrubých chyb (viz zejména str. 28 nahoře) a překlepů (mezi některými slovy chybí mezery), což kalí jinak poměrně pozitivní dojem z formální stránky práce.

Autor ukazuje dobrou orientaci v základních teoriích v oblasti rodiny, konceptu kvality života i sociálního státu. Nicméně by bylo užitečné podrobněji rozvést některá témata. Například v případě rodiny se autor odkazuje veskrze na rodinu ve smyslu dvou jedinců odlišného pohlaví. Vzhledem k aktuální debatě by bylo dobré věnovat více prostoru i diskusi o jiných formách „rodiny“ (např. homosexuálních párů, matek samoživitelek, bezdětné rodiny apod.). Autor sice tuto rovinu postihuje v rámci „postmoderního modelu“, není však příliš jasné, jaké závěry z toho vyvozuje pro svoji práci. Pojetí rodiny jakožto soužití rodičů a alespoň jednoho dítěte je samozřejmě obhajitelné, v práci však postrádám zasazení tohoto modelu do širšího kontextu a zdůvodnění, proč autor pracuje právě s tímto modelem.

V případě kvality života lze ocenit autorovu snahu předestřít různé modely, které operacionalizují tento široký koncept i odkazy na současnou debatu o objektivním a subjektivním pohledu na kvalitu života a její měření. Je však škoda, že se autor nezamýšlí nad významem rodiny/rodinného života, vztahů v rodině apod. pro kvalitu života a nepokouší se je dát do vztahu s ostatními dimenzemi (např. materiální/finanční dimenzí, na niž se zaměřuje). Domnívám se, že právě toto mělo zásadní a bohužel spíše negativní dopad na výsledky hodnocené práce (viz hodnocení níže).

V souvislosti s typologiemi sociálního státu (Titmussovu a Esping-Adersenovu) oceňuji, že je autor doplňuje o další modely a jde tak za rámec uvedených typologií.

Hlavní cíl autorovy práce, tedy „*odhalit, zda kvalita života hraje roli při zakládání rodin*“ (viz str. 14) zůstává z mého pohledu nenaplněn. Autor slibuje, že propojí zakládání rodiny s konceptem kvality života a typem sociálního státu. V práci samotné však autor nedostatečně ukazuje, jak a v jakých konkrétních oblastech spolu tyto pojmy souvisejí. V tomto ohledu se nabízí otázka, proč autor nezpracoval alespoň jednoduchý konceptuální rámec, ve kterém by tyto vazby znázornil a vysvětlil?

Za zásadní problém však považuji posuzování vlivu kvality života na zakládání rodiny skrze jeden jediný faktor, a to ještě k tomu faktor finanční. Chápu nutnost zúžení tématu pro výzkumnou část, nicméně kvalitu života je nutné zkoumat jako celek nebo alespoň z několika vybraných dimenzí. Pokud je vybrán jen jeden aspekt, pak nelze hovořit o zkoumání vlivu kvality života na danou veličinu (v autorově případě na zakládání rodin). Jedná se jen o zkoumání vlivu daného aspektu (nikoliv kvality života) na danou věc. Nutnost vícedimenzionálního zkoumání kvality života vyplývá i z modelů, které autor v práci uvádí (viz str. 23 a 25).

I v metodické části spatřuji některé slabší pasáže. Nerozumím, proč si autor jako hypotézu výzkumu zvolil „*vztah mezi materiálními, ekonomickými podmínkami a zakládáním rodin*“, když cílem jeho

Katedra veřejné a sociální politiky
Institut sociologických studií
Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova v Praze

U kříže 8, 158 00 Praha 5
tel. +420 251 080 455, email: tomandlo@fsv.cuni.cz
web: iss.fsv.cuni.cz

práce je „odhalit roli, zda kvalita života hraje roli při zakládání rodin“.

Dalším bodem, který není zcela vysvětlen, je výběr Švédska jako příkladu, s nímž je komparována Česká republika. Autor uvádí, že výběr proběhl na základě teorie dobré praxe. Tedy, že Švédsko představuje příklad, který by ČR měla následovat. Toto však nekoresponduje s úvodem práce, v němž autor uvádí vybrané indikátory zakládání rodin, v nichž si Švédsko (až na jeden) vede hůře. Bylo by tedy vhodné přesněji definovat, v čem Švédsko představuje příklad dobré praxe.

Dále se domnívám, že autor nedostatečně prozkoumal, jaké motivy vedou mladé lidi k zakládání rodin a jak velký význam přisuzují finančnímu aspektu, aby mohl tvrdit, že „je zřejmé, že kvůli nedostatku finančních prostředků pak tito lidé [mladé rodiny, pozn. autora posudku] oddávají založení rodiny či v případě mladých rodin počtí dalšího dítěte“ (str. 42).

Celkově nemohu souhlasit se závěrem autora, že se podařilo prokázat, že „kvalita života hraje roli při zakládání rodin“. Autorovi se podařilo ukázat, že finanční situace může mít vliv na rozhodnutí o založení rodiny. Z hlediska kvality života nemají výsledky zkoumání téměř žádnou relevanci.

Kvality práce spočívají především v deskripci různých teoretických východisek rodiny, kvality života a sociálního státu, což lze v případě bakalářské práce považovat za dostatečné. Nedostatky zejména v konceptuální části – konkrétně ve vymezení vztahů mezi zakládáním rodiny, kvalitou života (zejména její finanční a rodinnou dimenzí) a rodinnou politikou v kontextu sociálního státu - však brání lepšímu hodnocení.

V rámci obhajoby bych doporučoval, aby autor odpověděl zejména na otázku, v čem spatřuje přidanou hodnotu konceptu kvality života pro svoji práci, respektive, proč neřeší pouze otázku vlivu finanční situace na zakládání rodiny?

**Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě
a hodnotit ji známkou „chvalitebně“.**

Datum: 8.6. 2015

Podpis: